

STANOWISKO RADY MIASTA WĄBRZEŻNO

z dnia 5 listopada 2025 r.

w sprawie ogłoszenia Roku Józefa Stańczewskiego

Tożsamość społeczności lokalnej buduje się z szacunkiem do wybitnych postaci z przeszłości, które mogą być dla nas wzorem. Zasłużonym a niedocenionym mieszkańcem Wąbrzeźna z początku XX wieku był Józef Stańczewski. Niniejsze stanowisko Rady Miasta wyraża szacunek wobec jego postaci.

Józef Stańczewski urodził się 29 lipca 1901 roku, był synem Bronisława i Anny Stańczewskich. Choć nie miał formalnego wykształcenia, a z braku funduszy nie ukończył nawet gimnazjum, zapisał się na kartach dziejów miasta jako poeta, dziennikarz, działacz społeczny, historyk, a także jako nauczyciel i działacz polonijny w Brazylii. Pracował jako zegarmistrz, kupiec i aspirant sądowy, później trafił do pracy w konsulacie RP w Brazylii i w poznańskim oddziale Polskiego Radia. W 1920 roku walczył w wojnie polsko-bolszewickiej w 2. Pułku Syberyjskim. Spod jego pióra wyszły tomiki poezji „Pieśni z Pomorza”, „Pod Krzyżem Południa”, „Pieśni i piosenki”, poemat „Benedyktynki toruńskie”, sonet „Wąbrzeźno”. Używał łacińskiego pseudonimu „Fredecensis” – „Wąbrzeźnianin”. Był właścicielem pokażnej biblioteki opisywanej w literaturze fachowej, nowicjuszem w klasztorze benedyktynów w Lubiniu gdzie popularyzował postać Bernarda z Wąbrzeźna. Jako historyk opracował „Zarys historii miasta Wąbrzeźna” – pierwsze opracowanie dziejów naszego miasta wydane w języku polskim jako osobna książka – niezastąpione źródło historii Wąbrzeźna. Stańczewski w 1920 roku założył Towarzystwo im. Adama Mickiewicza pomagające polskiej młodzieży kształconej dotąd w niemieckich szkołach w nauce języka polskiego i polskiej historii. W 1929 roku wyemigrował do Brazylii, gdzie zasłynął jako nauczyciel i dziennikarz, publikował prace poświęcone polonii brazylijskiej, „Jasełka parańskie”. Zmarł 9 lutego 1935 roku w Marumby dos Elias podczas prowadzenia lekcji. Spoczywa w brazylijskim Rio Azul, a na starym cmentarzu w Wąbrzeźnie jest jego symboliczny nagrobek.

W hołdzie dla jego życia i postawy Rada Miasta Wąbrzeźna w jubileuszowym roku 125-lecia jego urodzin ogłasza cały rok 2026 Rokiem Józefa Stańczewskiego. Zaplanowane uroczystości, wydarzenia kulturalne oraz inne działania realizowane na terenie Wąbrzeźna mogą być organizowane dla uhonorowania tego jubileuszu i sygnowane dopiskiem „Rok Józefa Stańczewskiego” lub „125 rocznica urodzin Józefa Stańczewskiego”.